

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 215/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Tóthom, Záhradnícka 151, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 194/2021 zo 17. januára 2022 v spojení s postupom a uznesením Okresného súdu Košice-okolie č. k. 7 C 143/2021-33 z 25. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 194/2021 zo 17. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) v spojení s postupom a uznesením Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 143/2021-33 z 25. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľka tiež žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca sa návrhom podaným na okresnom súde 14. októbra 2021 domáhal nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúceho v zákaze sťažovateľke

(ako žalovanej) nakladať s nehnuteľnosťami špecifikovanými v návrhu. Následne 15. októbra 2021 podal žalobca na okresnom súde aj žalobu vo veci samej, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a sťažovateľkou. Okresný súd uznesením z 25. októbra 2021 uložil sťažovateľke povinnosť nenakladať v rozsahu predaja, zámeny, darovania, prenajatia, zaťaženia záložným právom a inou ťarchou s predmetnými nehnuteľnosťami. Podľa druhého výroku uznesenia okresného súdu o trovách neodkladného opatrenia bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí vo veci samej. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie.

3. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu v prvom výroku, zrušil uznesenie v druhom výroku a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V napadnutom uznesení krajský súd okrem odvolacích dôvodov stručne opísal skutkový stav, z ktorého je zrejmé, že žalobca bol pôvodným vlastníkom dotknutých nehnuteľností. Tieto boli darovacou zmluvou z 13. júla 2020 prevedené na sťažovateľku s tým, že spolu s darovacou zmluvou uzatvorili strany aj zmluvu o výpožičke predmetných nehnuteľností, ktorá oprávňovala žalobcu užívať darované nehnuteľnosti ešte 10 rokov. Od tejto zmluvy o výpožičke sťažovateľka odstúpila 9. augusta 2021. Krajský súd vyhodnotil, že v danom prípade boli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu, že žalobca v návrhu osvedčil existenciu nároku a skutočnosti odôvodňujúce potrebu nariadenia neodkladného opatrenia. Žalobca preukázal, že je potrebné upraviť vzťahy medzi účastníkmi, lebo tieto sú medzi nimi sporné, o čom sa vedie spor o prevedených nehnuteľnostiach, a preukázal, že sťažovateľka vypovedala zmluvu o výpožičke a s nehnuteľnosťami nakladá (napr. uzatvorila nové nájomné zmluvy).

K námietke sťažovateľky, že žalobca nijako nepreukázal nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy (teda že sťažovateľka prevedie nehnuteľnosti na tretiu osobu) a nepreukázal ani potrebu bezodkladne upraviť pomery strán sporu, krajský súd s odkazom na judikatúru všeobecných súdov uviedol, že *„vyčkávaním na prejavenie úmyslu žalovanej previesť nehnuteľnosť na ďalšiu osobu, by bola vo vzťahu k žalobcovi ochrana znížená a jeho postavenie by sa výrazne zhoršilo. Pokiaľ žalovaná takýto úmysel nemá, tak neodkladným opatrením nie je nijako obmedzená a pokiaľ ho má, tak potom jeho nariadenie je dôvodné.“* Krajský súd tiež uviedol, že samotná poznámka uvedená vo výpise z príslušného listu vlastníctva (o prebiehajúcim súdnom konaní a návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, pozn.) žiadnym spôsobom neobmedzuje nariadenie neodkladného opatrenia.

K námietke sťažovateľky o nájomných vzťahoch k nehnuteľnosti a námietke spätnej retroaktivity (vo vzťahu k uzatvoreným nájomným zmluvám) krajský súd zdôraznil, že neodkladným opatrením *„nemožno upraviť pomery spätne a ani súd svojim rozhodnutím žiadnym spôsobom nezasiahol do vzťahov upravených pred nariadením neodkladného opatrenia, ale obmedzenia z neho plynúce sa týkajú nenakladania s nehnuteľnosťou vo vymedzenom rozsahu od nariadenia neodkladného opatrenia do budúcnosti.“*

Napokon krajský súd uviedol, že ostatné námietky sťažovateľky o skutkových okolnostiach a ich právnom posúdení v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nemôžu byť posudzované, lebo tieto budú predmetom dokazovania a rozhodnutia vo veci samej.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré je podľa jej názoru arbitrárne, neodôvodnené, neúplné a nenachádza oporu v skutočnostiach prezentovaných žalobcom v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a v odvolaní sťažovateľky.

5. V nadväznosti na to sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že:

- v konaní neboli splnené zákonne predpoklady na vydanie neodkladného opatrenia a žalobca neosvedčil dôvodnosť svojho nároku a nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy,
- žalobca dosiahol účel sledovaný navrhovaným neodkladným opatrením už v čase pred vydaním uznesenia okresného súdu, a to zapísaním informatívnej poznámky na príslušnom liste vlastníctva, ktorá s poukazom na § 228 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a § 34 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov svojím spôsobom v podstate nahrádza funkciu neodkladného opatrenia o zákaze nakladať s nehnuteľnosťou,
- krajský súd nepovažoval ani jednu námietku sťažovateľky za dôvodnú,
- nariadené neodkladné opatrenie neprimerane obmedzuje výkon vlastníckeho práva sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sú výhrady sťažovateľky smerujúce proti uzneseniu krajského súdu, ktorý ako odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd ignoroval jej argumenty, a teda chybné vyhodnotil zistené rozhodné okolnosti, čo viedlo podľa jej názoru k nesprávnemu záveru krajského súdu, že podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia boli v predmetnej veci naplnené.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu:

8. Pri posudzovaní tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodit' ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

9. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 373/2014, II. ÚS 585/2018, II. ÚS 273/2019).

10. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd nariadil neodkladné opatrenie. Podľa § 357 písm. d) CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia je prípustné odvolanie. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie ako riadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal predovšetkým krajský súd v rámci konania o odvolaní.

11. Z tohto dôvodu preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností

účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 19/2020, II. ÚS 407/2020).

13. V konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým (rovnako ako iné rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (IV. ÚS 136/2014, III. ÚS 109/2021, II. ÚS 435/2021).

14. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a bez potreby citovania jednotlivých častí jeho odôvodnenia konštatuje, že napadnuté uznesenie je náležité zdôvodnené, keďže obsahuje jasné skutkové a právne závery. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd preskúmal uznesenie okresného súdu a jeho odôvodnenie v nadväznosti na sťažovateľkou uplatnené odvolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil. Sťažovateľkou prezentované argumenty podľa názoru ústavného súdu relevantne nespochybnili ústavnú konformnosť krajským súdom prijatých právnych záverov. Závery v napadnutom uznesení vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení reagujúce na skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. jeho nenariadenie. Argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku o predpokladoch (ne)vydania neodkladného opatrenia, jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedliteľné a neudržateľné, teda za také, ktoré by mali za následok porušenie práv sťažovateľky.

15. V súvislosti s námietkou sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, že v danom prípade bol účel sledovaný navrhovaným neodkladným opatrením dosiahnutý zapísaním informatívnej poznámky na príslušnom liste vlastníctva, ústavný súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17Co 71/2018 zo 4. apríla 2018, podľa ktorého zápis poznámky o prebiehajúcom súdnom konaní nenahrádza potrebu nariadenia neodkladného opatrenia o dočasnej úprave pomerov medzi stranami sporu. Výrok právoplatného rozsudku o vecnom práve k nehnuteľnosti nerieši potrebu neodkladnej a dočasnej úpravy pomerov do rozhodnutia súdu vo veci samej.

16. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu

ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (I. ÚS 204/2010, II. ÚS 465/2017). Za protiústavné možno považovať len tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, IV. ÚS 33/2020).

17. Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie princípu rovnosti, ústavný súd konštatuje, že čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny zabezpečujú rovnosť účastníkov v konaní pred všeobecným súdom (sťažovateľky a žalobcu) z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom spore v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorú zo strán sporu na úkor druhej strany sporu. Sťažovateľka v tomto smere tvrdila, že krajský súd nahradil procesnú pasivitu žalobcu, ktorý svoj návrh spísal a vyargumentoval absolútne nedostatočne a v rozpore so zákonnými požiadavkami kladenými na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu návrhu žalobcu (doplneného 22. októbra 2021) na nariadenie neodkladného opatrenia, žaloby, odvolania sťažovateľky a rozhodnutí všeobecných súdov, konštatuje, že tvrdenia sťažovateľky o nahrádzaní procesnej pasivity strany konania krajským súdom neobstoja. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom sťažovateľky, že žalobca dostatočne neuviedol dôvody na rozhodnutie o nariadenie neodkladného opatrenia, resp. v návrhu neosvedčil naliehavosť potreby požadovanej predbežnej úpravy. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky nezistil, že by došlo k porušeniu princípu rovnosti v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny tak, ako to namietala sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti.

19. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje jeho aplikovateľnosť na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení), keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto ústavný súd námietku sťažovateľky o jeho porušení považoval iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

S prihliadnutím na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uviedol, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 574/2018, II. ÚS 346/2021, II. ÚS 443/2021).

22. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neobsahuje zákonom predpísané náležitosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to konkrétne skutkové a právne dôvody porušenia označených práv, ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí. Ústavný súd možnosť vyzvať na odstránenie nedostatkov podania podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde nevyužil, pretože v tejto časti absentuje samotná podstata ústavnej sťažnosti.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu